

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΙΑ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἡ Σκύρος, διάσημος ἐν τῇ ἱστορίᾳ διὰ τὴν ἐκεῖ τελευταίαν τοῦ Θησέως καὶ τοὺς γάμους τοῦ Ἀχιλλέως, προσέρχεται σήμερον εἰς τὴν «Ποικίλην Στοάν», προσφέρονσα μικρὰν συμβολὴν εἰς τὸ ἐτήσιον αὐτῆς συμπόσιον.

Μετὰ τοὺς εὐτυχεῖς καὶ ἐνδόξους χρόνους ἐπῆλθον οἱ ἀπαίσιιοι καὶ ζοφεροὶ τῆς δουλείας, ὅτε καὶ ἡ Σκύρος ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄρπαγος εἰς τοῦ ἑτέρου τὰς χεῖρας παραδοθεῖσα, κατήντησε Βενετική ἐπαρχία καὶ τέλος ἐπέσεν εἰς τοὺς ὄνυχας τῶν Μουσουλμάνων.

Ἐπὶ τῆς Βενετικῆς κατοχῆς εἶχεν ἡ ἐν Ἀθωνί Μονὴ τῆς Ἀγίας Λαύρας μετόχιον ἐπὶ τῆς νήσου καὶ ναὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγίου Γεωργίου καὶ πολλὰ κτήματα, τὰ ὁποῖα ἐνέμοντο οἱ καλόγηροι δυνάμει χρυσοβούλλων τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου. Ταῦτα τὰ προνόμια ἐπικυροῖ τὸ πρῶτον τῶν δύο ἐνετικῶν ἐγγράφων τῶν νῦν τὸ πρῶτον δημοσιευομένων ἐξ ἀντιγράφων, ἅτινα μοὶ ἐστάλησαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὑπὸ τοῦ νῦν ἐν Κωνσταντινουπόλει διατρίβοντος δικηγόρου καὶ φίλου μου κ. Θ. Ἀντωνιάδου. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐξεδόθη ἐν Βενετίᾳ ἐν ἔτει 1461 ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τοῦ Δόγου Πασχάλ Μαλιπέτρου (1457—1462), τὸ δ' ἕτερον καθορίζει ἀκριβῶς τὰ ἀμειβομένητα ὅρια τοῦ μετοχίου καὶ συνετάχθη ἐν Σκύρῳ ἐνᾷ αἰῶνα βραδύτερον ἐν ἔτει 1556. Ἀμφότερα δ' ἔχουσι μεγάλην γλωσσικὴν ἀξίαν, ἰδίως μάλιστα τοῦ δευτέρου ἡ ὀρθοέπεια προξενεῖ ἔκπληξιν, παραβαλλομένου πρὸς ἄλλα τῆς συγχρόνου ἐκείνης περιόδου ἔγγραφα. Ἐκδίδω δὲ ταῦτα ὅπως ἔχουσιν ἐκτὸς ἐλαχίστων διορθώσεων λέξεων τινῶν προφανῶς κακῶς ἀναγνωσθεῖσων. Τὸ πρῶτον τῶν ἐγγράφων βροῖται ἀνορθογραφικῶν καὶ ταύτας δὲν ἐτόλμησα νὰ θίξω.

1ον

« Ἀντηθόλαιων του χρησησοβούλου ὁποῦ ἔχει τὴν βοῦλα τὴν βολημένην ΙουX (Ἰησοῦ Χριστὲ) βοήθησον ἡμῖν.

Πασχάλ ἐγὼ μαλιπέτρο, μὲ χάριν θεοῦ δοῦξ Βενετίας ἀξιωτάτους καὶ φρονιμωτάτους ἀνθρώπους Παῦλο Κουρίνο, ἀπὸ ὀρισμὸν μου εἰς τον ρεκτούρον (:) τῆς Σκίρου καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ὁποῦ θέλουν ἔλθῃ ἐμπιστεμένη ἀγαπημένη χαιρεῖν. Εἰς τὸ καλὸν ὁποῦ σᾶς θέλω καὶ εἰς ἐμπιστοσιν τῆς λαμπροτάτης ἀρεντίας καὶ εἰς ἄλλας μας γραφὰς ὁποῦ ἐπρογράφαμεν

ἔνε ὁλος ὁ λογισμὸς μας οἷτι ἔνε καὶ διαλαμβάνουσιν τὰ χρησόβουλα τῶν καλογέρων ἐπιστεμένων ὧντων τοῦ Ἀγίου ὄρους· ὁποῦ ἔχουν ἐκ παλαιῶν Βασιλέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀκόμη ἀπουκάτω εἰς τὴν ἀφεντιά μας νὰ ἔνε φηλαγμένοι καὶ καθὼς διαλαμβάνουσι τὰ χαρτὰ μας φανερά καὶ ἀληθινὰ καὶ διατὶ οὐδὲν ἐκάμαμεν καμίαν ἐνθήμισιν διὰ μοναχοὺς καὶ καλογέρους τοῦ Ἀγ. ὄρους, διὰ τὰ εἰσοδήματα ὁποῦ ἔχουσι εἰς τὸ νησί μας τῆς Σκίρου, οἱ ὅπαιοι καθολικὰ τῶν καλογέρων καὶ ἄλλοι φορὰν ὅταν ἐπήραμεν τὸν τόπον αὐτὸν ὁ ἀξιότατος ἄνθρωπος Ἰακωβὸς Λορεδάνος τῶν βενετῆων ἀπετανήσια μας τζενεράλης καθωλικῶς θαλάσσης, ἐπαράδωκεν καθολικῶν προβαλαίγιων διὰ φύλαξιν εἰς τὰ δικαιώματά τους, καὶ διὰ τὴν συνήθειαν ὁποῦ χασιν θέλομεν καὶ μεγάλον ὠρισμὸν σὰς ὠρίζομεν μὲ ταῖς παρούσαις μας γραφαῖς, καὶ ὅλα τὰ δικαιώματά τους καὶ ὅλα τους τὰ προβελίγγια καὶ τὰ συνήθειες, τὰ ὁποῖα εἶχαν ὑπογεγραμμένα οἱ μοναχοὶ εἰς τῶν κερῶν τῶν ἀπερασμένων τῶν βασιλέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως νὰ ἔνε στερεὰ καὶ ἀσάλευτα, καθὼς φέρεται καὶ εἰς τὰ προβελίγγια· οἱ ὁποῖοι καλόγεροι ἀπὸ τὸν καπετάνιον τὸν ἐδικὸν μας τὸν τζενεράλη τὸ ἐκάμασι, ὅπειω πράγμα διὰ πασαν ἀφορμὴν νὰ ἔνε φυλαγμένοι, ὠρείζοντας ἀκόμη ἐσὼς νὰ κάμεται νὰ μεταγράφεται ἐτοῦτα τὰ χαρτὰ μέσα εἰς τὴν Κατζελαρία καὶ ὅταν μαθευτοῦν νὰ δωθοῦν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Καλογέρων.

Ἐδώθοι εἰς τὸ καθολικὸν Παλάτιον τῆς Λαμπροτάτης ἀφεντίας τῆς Βενετίας μ. 1

Ἰνδικτιὸν η α υ ξ α »

2ον

« Ἐν ἔτει ζξδ ἐν μηνὶ Ἰουλίου ι' ἐνεφανίσθη ἔμπροσθέν μου Μισέρ Κάρλου Γρημάλδου αὐθεντὸς Σκύρου, ὁ οἰκονόμος ὁ Κύρ Νῆλος τοῦ μετοχίου Ἀγ. Γεωργίου, ὃς ἦν ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὴν ἀγίαν καὶ ἱερὰν Λαύραν, λέγοντας παραπονετικῶς, πῶς τινὲς ἄνθρωποι ἐπάτησαν τὸν τόπον τοῦ Μοναστηρίου καὶ ἔβαλαν εἰς αὐτὸν Μελίσσια εἰς τὸ λεγόμενον ὄρος τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, ὁ ὁποῖος ἄνθρωπος ὁποῦ ἔβαλεν τὰ μελίσσια ἦτον ὁ Μιχαὴλ τοῦ Δομένικου, ἰδὼν ἐγὼ τοῦ προρηθέντος Οἰκονόμου τὸ παράπονον, ἐσύναξα τοὺς Γέροντας τοῦ τόπου καὶ ἄλλους καλοὺς ἀνθρώπους παλαιοὺς ἱερομένους τε καὶ λαϊκοὺς, τότε Πρωτόγερον τὸν Κύρ Σταμάτη τοῦ Παπᾶ Ἰωακῆμ καὶ Γέροντα τὸν Κύρ Μανουὴλ τοῦ ποτὲ Δημητρίου τοῦ ἀγίου καὶ ἕτερον Γέροντα τοῦ τόπου Κύρ Γρηγόριον τοῦ κακούλη, καὶ ἐτέρους Γέροντας, Παπᾶ Κύρ Μιχαὴλ τὸν πνευματικὸν καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Παπᾶ Κύρ Γεώργιον καὶ Οἰκονόμου, καὶ τὸν Παπᾶ κύρ Ἰωακῆμ. Εἰς τοῦτο ἐν ἀκριβεῖς ἐγράψαμεν καὶ μάρτυρας ἀξιοπίστους. Καὶ εὗρομεν παλαιοὺς τὸν τε κύρ Λέκα τοῦ Λίβα καὶ Κύρ Νικόλαον τοῦ Καρτοπούλου καὶ Κύρ Γρηγόριον τοῦ κακούλη τὸν ἄνωθεν Γέροντα, καὶ τὸν Κύρ Δημήτρην τὸν Ζάγαρον, καὶ ἐδόσαμεν (:) αὐτοὺς ὁμοῦ.... κατέμπροσθεν τῆς εἰκόνης τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ, ἵνα ἔλθωσιν

εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, καὶ χωρίσωσιν αὐτὸν ὡς ἦτον ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Μοναστηρίου ὁ τόπος. Ἐνταύτῳ ἀπῆλθον καὶ ἐγὼ ὁ αὐθεντής διὰ τὸ πλέον βέβαιον, ἵνα ἰδῶ καὶ ὀφθαλμοφανῶς αὐτὸν τὸν τόπον, καὶ ἐπήγαμεν ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄνωθεν Γέροντας καὶ τοὺς Μάρτυρας, καὶ ἐδειξάν μας οἱ μάρτυρες μεθ' ὅρκου, ὅτι χωρίζει κατὰ ἀνατολᾶς ἀρχὴ ἀπὸ τὸν λεγόμενον Κούρουπαν ἀναγόμενον τὴν κακοράχην, καὶ ἔρχεται εἰς τὰ δύο ἀλώνια, κακεῖθεν ἀνάγει ἕως εἰς τοὺς Κοχήλους, καὶ τὸ ἐκεῖθεν ἐμβλέποντι πρὸς τὸ ἄκρον ἐστὶ τοῦ Μοναστηρίου, τὰ δὲ ἔσωθεν ἦτοι τὰ ἀντικρὺ τοῦ Κάστρου αὐτὰ εἶναι τῆς χώρας, κακεῖθεν ἐκ τοὺς Κοχήλους κατὰγει ἕως εἰς τὸν σταυρόν, καὶ ἀπὸ τὸν σταυρόν ἕως εἰς τὸ ἀρμάζην τὸ ἄνωθεν, εἶτα κατὰγει ἕως εἰς τὴν ὀρθὴν πέτραν, ἐκεῖθεν παροδεύει τὸν ρύακα καὶ κατέρχεται ἕως εἰς τὸ κάτω ἀρμάζην τὸ Μέγα, εἶτα ἀπὸ ἀρμάζην παροδεύει πρὸς τὴν ὁδὸν καὶ κατέρχεται πάλιν ἕως εἰς τὸ ἀγλάδι ἐγγὺς τῆς θαλάσσης. Εἰς δὲ τὴν παραθαλασσίαν, ἀρχὴ ἀπὸ τὸ ἀγλάδι ἕως εἰς τὴν ἀλμυρὰν λίμνην, καὶ ὁδεύει τὸν λιμένα τοῦ Ἀγ. Φωκᾶ, εἶτα τὴν ρά(χ)ην καὶ τὸ λιμενάρι, ἔρχεται δὲ γύρωθεν τῆς παραθαλασσίας ἕως ταῖς ἀποκλήστραις, καὶ ἀποπληρεῖ (;) πάλιν τὸν Κούρουπα, ὁπόθεν ἄρχεται κατὰ ἀνατολᾶς. Ἰδὼν ἡμεῖς τὸν σταθμὸν ὁποῦ ἐποίησαν οἱ ἄνωθεν ἀξιόπιστοι μάρτυρες, ἀποφασίζομεν οὕτως, ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, ὅστις ἂν εὗρεθῇ παρήκοος καὶ βουληθῇ καταπατήσαι τὸν τόπον τοῦ Μοναστηρίου, καὶ θελήσῃ νὰ βοσκήσῃ εἰς αὐτὸν αἰγίδια ἢ πρόβατα ἢ μελίσσια θέσῃ εἰς αὐτὸν χωρὶς τὸ θελημα τοῦ ἀνω ρηθέντος Οἰκονόμου, νὰ εἶναι παιδευμένος καὶ νὰ πληρώνῃ καὶ πέρρηρα 15 τῆς αὐθεντείας, καθὼς διαλαμβάνουν καὶ τὰ παλαιὰ Κρῖσιμόγραφα.

(Ἐνταῦθα ἡ Λατινιστὶ γεγραμμένη ὑπογραφή, ἣν ὡς λίαν ἐκτεταμένην δὲν ἀντέγραψεν ὁ ἀντιγραφεὺς).

(Τ. Σ.) † Μιχαὴλ ἱερεὺς καὶ πνευματικὸς μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν
† Γεώργιος Πρεσβύτερος Οἰκονόμος τῆς ἐπισκοπῆς
Σκύρου τὰ ἄνωθεν μαρτυρῶ καὶ ὑπέγραψα.

(Τῇ 12 Ἰουνίου 1866 Σκύρος ἐκ τοῦ Κώδικος τοῦ Ἀγ. Γεωργίου.)»

Τὰ κτήματα τοῦ Μετοχίου ἠϋζήσανον ἐκ προσφορῶν τῶν εὐλαβῶν χριστιανῶν, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ εἰσοδήματα, οἱ δὲ καλόγηροι τῆς Ἀγίας Λαύρας μὴ ἀκούμενοι εἰς τὴν προστασίαν τῶν ἐγκοσμίων ἀρχῶν, κατώρθωσαν νὰ ἔχωσι καὶ τὴν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου διὰ τῆς θαυματουργοῦ αὐτοῦ εἰκόνας.

Τίνι τρόπῳ ἡ εἰκὼν ἐπροστάτευσεν τὰ συμφέροντα τοῦ Ναοῦ, ἐν ᾧ ἦτο ἀφιερωμένη, περιγράφει λεπτομερῶς καὶ πιστῶς ὁ ἱστοριογράφος τῶν δουκῶν τοῦ ἀρχιεπελάχους Ἰησοῦ τῆς Sanger. «Ἡ γονδροειδестаτή καὶ ἄτεχνος αὕτη εἰκὼν πολλάκις ἐν μέσῳ τῆς λειτουργίας σηκώνεται ἀφ' ἐαυτῆς καὶ ἐναερίως ἀφιπταμένη, περιπλανᾶται ἄνωθεν τῶν ἐκκλησιαζομέ-

νων ἑωσοῦ ἀνέυρη τὸν ὑποσχεθέντα ἀφιέρωμά τι εἰς τὸν ἅγιον ἀλλὰ μὴ ἐκπληρωσαντα τὸ τάξιμον. Τότε ἐπιτίθεται ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ἀσεβοῦς καὶ τοῦ καταφέρει ἀνηλεῆ κτυπήματα βρογχηδὸν καὶ δὲν παύεται ἂν μὴ πληρώσῃ τὰ ὑποσχεθέντα. Τὸ νοστιμώτερον εἶναι ὅτι οὐ μόνον ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἀλλὰ καὶ καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον πορευομένη ἀνακαλύπτει τοὺς ὀφειλέτας. Τοῦτο δὲ γίνεται κατὰ τὸν ἐξῆς παράδοξον τρόπον. Καλόγηρος τυφλὸς τὴν φορτόνετα ἐπ' ὤμων, ἡ δὲ εἰκὼν τὸν ὁδηγεῖ διὰ μυστηριώδους ἐμπνεύσεως πρὸς τὸ προσήκον μέρος ἀπαίστως καὶ ἀσφαλῶς. Ματαίως δὲ ζητεῖ νὰ κρυφθῇ ὁ χρεωφειλέτης βλέπων αὐτὴν ἐπερχομένην. Ἡ εἰκὼν φερομένη ὑπὸ τοῦ τυφλοῦ τὸν ἀνευρίσκει ὅπου καὶ ἂν κρυφθῇ καὶ κολλῶσα ἐπὶ τῆς ράχews τὸν τυμπανίζῃ μέχρις ἐξοντώσεως ἐνίοτε».

Ταῦτα ἀναγινώσκων ἐσκέφθην ὅτι οἱ ἀτυχοῦντες τῶν δανειστῶν θὰ ἤρχοντο ν' ἀποκτήσωσι τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὥστε νὰ στελλῶσι δίκην κλητῆρος τὴν εἰκόνα αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐπιλήσμονας καὶ δυστροποῦντας ὀφειλέτας. Ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἐκδότηι, νομίζω, δὲν θ' ἀπέκρουον τοιοῦτον εἰσπρακτορά. Ἀλλὰ νῦν ὁ Ἁγ. Γεώργιος, ἐν Σκύρῳ τοῦλάχιστον καθ' ὅσον γινώσκω, ἀνεγνώρισε τὴν ἐπελθοῦσαν πολιτικὴν μεταβολὴν καὶ κηρυχθεὶς ὑπὸ τῆς ἐκείνου αὐτῷ βασιλείας, ἀνέθηκε τὰς ὑποθέσεις του εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια τοῦ κράτους. Ἡ εἰκὼν του ἐν καὶ μόνον θαῦμα σήμερον παρουσιάζει, ἰδρώνει, ὡς λέγουσιν οἱ ἰδόντες, ὑποθέτω δὲ ἐκ στενοχωρίας, βλέπων ἴσως ὅτι ἔσπευσε παρὰ πολὺ πιστεύσας εἰς τὸ δραστηκὸν τῆς ἐλληνικῆς δικαιοσύνης.

Τῇ 23 Ὀκτωβρίου 1897

ΘΕΜ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ

Τῇ δεδποινίδι Νέλλη Ἑμίον

Ἀρώτησα μὲ πόθο καὶ λαχτάρα
τί ἔγαινες μικρὸ μου ἀγγελουδι
ἔφυγες μ' ἀποκρίθηκαν μὲ πόνο,
καὶ μαχαμένο μ' ἄφισες λουλουδι.

Κ' ἔτρεξα μὲ κρυφὴ χαρὰ καὶ φόβο,
στὴν ἀνθοδέσμη γιὰ νὰ ἰδῶ τὸ μυστικὸ σου
νὰ ἰδῶ γιὰ μένα μέσα 'κεῖ τί κρύβει
τὸ μαχαμένο λουλουδάκι τὸ δικό σου.

Καὶ μοῦ εἶπε τ' ἄψυχο χαρτὶ μὲ θλίψη:
— πῶς τὰ δικά μου μάτια σὲ τρομάζουν,
ὅταν γυρίζουν ἀπάνω στὰ δικά σου,
μ' ἀνέλπιστη χαρὰ καὶ σὲ κυττάζουν....

(1897)

ΛΙΑΝ Α. ΒΙΔΑΛΗ